

**OPINIA NA TEMAT ROZPRAWY DOKTORSKIEJ MGR KATARZYNY TRAWIŃSKIEJ-KONADOR
NT. „PROCESY DELIBERACJI W WYBRANYCH OBSZARACH POLITYKI EDUKACYJNEJ W
POLSCE W LATACH 2008-2016”**

Rozprawę doktorską mgr Katarzyny Trawińskiej-Konador oceniam wysoko. Decyduje o tym kilka istotnych względów:

1. Praca dotyczy bardzo rzadko podejmowanego w Polsce tematu badawczego. A jednocześnie słabość obywatelskiej deliberacji jest jedną z przesłanek słabości, nieskuteczności polityk publicznych w zakresie rozwiązywania kluczowych problemów społecznych, w tym szczególnie w obszarze edukacji.
2. W rozprawie bardzo umiejętnie zostały połączone zagadnienia teoretyczne (szczególnie dotyczące dyskursu i deliberacji, podrozdział 2.5 i oraz rozdział 3) oraz analizy empiryczne. Obie warstwy rozprawy są równoważne i komplementarne, przenikają się. W rezultacie przyjęty wyjściowo model logiczny procesu deliberacji, bazujący na studiach literaturowych, zostaje skorygowany w toku postępowania badawczego; por. s. 13, rys. 3 oraz s. 252, rys. 16.
3. Starannie przemyślane i przeprowadzone zostało przez autorkę postępowanie badawcze. Czego świadectwem jest zawarty na s. 11 schemat strategii badawczej.
4. Autorka umiejętnie i twórczo korzysta z różnych metod i technik badawczych. Pod tym względem rozprawa może być wzorem dla innych badaczy.
5. Wnioski doktorantki wynikają z rzetelnie przeprowadzonego i udokumentowanego postępowania badawczego. Mają istotną wartość aplikacyjną.

Uwagi krytyczne:

- dla mnie niezbyt jasno i czytelnie zostały przedstawione hipotezy badawcze, które autorka zamierzała zweryfikować w postępowaniu badawczym. Nie ma też w podsumowaniu powrotu do tych hipotez i sprawozdania z ich weryfikacji;
- podrozdział 2.1 dotyczący rodowodu i definicji polityki publicznej jest kompilacją cytatów. Brak w nim osobistego odniesienia autorki. Razi mnie rozpoczynanie wywodu od Arystotelesa i Platona;
- zbyt często w tym punkcie przywołuje doktorantka cytowanych i uznanych autorów zagranicznych pośrednio na podstawie krajowych opracowań, w tym dydaktycznych, podręcznikowych;
- punkt 2.2 dotyczący polityki publicznej w Polsce jako dyscypliny i przedmiotu badań wydaje mi się zbędny, bo niczego nie wnosi do toku rozumowania;
- niektóre pozycje literatury ważne dla wywodu autorka rozwlekle cytuje, lepsze byłoby ich syntetyczne omówienie (np. praca J. Mansbridge, przy czym akurat w tym przypadku doktorantka wykazuje się niezbędnym naukowym krytycyzmem);

- nie przekonuje mnie przywoływanie w rozprawie doktorskiej wielu dokumentów rządowych, które mają z omawianą w niej problematyką luźny związek. Zwłaszcza tych (jak np. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, s. 106), które miały wyłącznie polityczno-propagandowe znaczenie,

Sądzę, że doktorantka powinna pomyśleć o publikacyjnym udostępnieniu wyników swoich badań. Po tym kątem zgłaszam następujące postulaty:

- każde z trzech przedstawionych w rozprawie studiów przypadku powinno być na końcu uzupełnione harmonogramem (kalendarzem) opisywanego postępowania deliberacyjnego, zawierającym także informacje o ewentualnym wdrożeniu i funkcjonowaniu wypracowanego w nim rozwiązania (efektu, dorobku). Tego rodzaju informacje można wyłowić z zawartego w rozprawie opisu, ale lepiej, aby były one podane czytelnie za zakończenie każdego opisu;

- rozdział 6 „Perspektywa dalszych badań” nie powinien być adresowany do samej autorki, ale przede wszystkim wskazaniem dla innych badaczy, którzy chcieliby się zająć praktykami deliberacyjnymi jako metodą projektowania i prowadzenia polityk publicznych;

- w toku lektury rozprawy znalazłem sporo usterek techniczno-redakcyjnych (np. s. 77, w tytule tabeli 2 zamiast Mansbridge jest Mansbrige). Z myślą o publikacji warto tekst poddać dodatkowej redakcji.

Rozprawę mgr Katarzyny Trawińskiej-Konador czytałem nie tylko z recenzenckiego obowiązku, ale też z osobistym pożytkiem. Za co autorce dziękuję.

Opiniowaną rozprawę oceniam zdecydowanie pozytywnie. Doktorantka dobrze wypełniła wszystkie wymogi przyjęte dla tego rodzaju prac naukowych, wynikające z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule

w zakresie sztuki (Dz.U. z 2017 poz 1789 z późn. zm.). Bez cienia wątpliwości opowiadam się za dopuszczeniem mgr Katarzyny Trawińskiej-Konador do publicznej obrony.

Jensy Karsner

(Podpis recenzenta)